

התו החברתי – תעודת כשרות חברתית

משחק סימולציה

מטרות:

1. לעורר את המודעות לעוולות שנעשים כלפי עובדים ובעלי מוגבלויות במקומות בלוי.
2. להבין שהמצב בר שינוי והכוח נמצא בידי הצרכנים.
3. לחשוף את פרויקט "התו החברתי" של עמותת במעגלי צדק.

מהלך:

שלב א' - הכנה

1. סידור החדר - בכל אחת מ-4 פינות החדר מסדרים מקום למסעדה: מציבים שולחן וסביבו כיסאות. על השולחן אפשר להניח כיבוד קל (בייגלה, סוכריות, עוגיות וכד') – לא חובה!
2. בוחרים 4 קבוצות (בנות 2-3 משתתפים) שיתפקדו כבעלי מסעדה. יתר המשתתפים יהיו ציבור הלקוחות.
3. כל אחת מקבוצות בעלי המסעדות מקבלת כרטיס משימה (מצורף), בריסטול/נייר עיתון ומספר טושים. כל אחת מהן צריכה להקים מסעדה (סה"כ 4 מסעדות).
4. כל אחד מהלקוחות (יתר המשתתפים) מקבל כרטיס משימה (מצורף), דף ריק וכלי כתיבה. עליו להגדיר מהם השיקולים שלו בבחירת המקום בו הוא רוצה לאכול.

שלב ב' - סימולציה

הסימולציה תתנהל ב- 3 סבבים.

סבב 1 –

1. כל אחת מ-4 המסעדות תולה בפניה שלה שלט עם שם המסעדה ובריסטול עם פרטי המסעדה (לפי הרשום בכרטיס משימה).
2. הלקוחות מסתובבים בין 4 המסעדות ומתיישבים באחת מהן לפי השיקולים שהגדירו לעצמם בכרטיס המשימה. **כל לקוח שווה כסף! (המסעדה מקבלת 3 נקודות על כל לקוח).**
3. כאשר הלקוחות התיישבו במסעדה, המנחה תולה ליד כל אחת מהמסעדות אחד מהשלטים "לידיעת הציבור" (מצורף) - לכל מסעדה שלט שונה.
 - א. הלקוחות צריכים להחליט האם הם נשארים במסעדה, תוך התחשבות בשיקולים שהגדירו לעצמם בכרטיס המשימה.
 - ב. בעלי המסעדה צריכים להחליט האם הם רוצים לערוך שינוי כלשהו במסעדה. אם כן, הם מפרסמים את השינוי על גבי הבריסטול. **כל שינוי עולה כסף! (הפחתה של 5 נקודות לכל שינוי).**
4. מסכמים את הנקודות ומתחילים סיבוב נוסף: המנחה תולה שלטים חדשים "לידיעת הציבור", ושוב הלקוחות ובעלי המסעדות צריכים להחליט מה הם עושים בנוגע לכך.
5. בתום הסיבוב השלישי (אפשר להמשיך אם רואים שהמשחק עוד לא מוצה...) מסכמים את הנקודות ומכריזים על המסעדה הזוכה (זו שצברה הכי הרבה נקודות).

שלב ג' דיון במליאה

שאלות לדיון:

- איך הרגשתם במהלך המשחק? כבעלי מסעדות וכלקוחות?
- מה היו השיקולים שהנחו אתכם בתחילת המשחק? האם השיקולים השתנו בהמשך?
- אילו שינויים ביצעו בעלי המסעדות? האם ההחלטה לבצע שינוי הייתה תלויה בכמות הלקוחות שנכנסה למסעדה?
- אילו מאפיינים ושינויים היו בעלי השפעה הגדולה ביותר על מהלך המשחק (אופי המסעדה וסוג האוכל, מיקום המסעדה, תעודת כשרות, נגישות לנכים, יחס לעובדים, איכות סביבה...)?
- איזו מסעדה זכתה? איזה שינויים היא עשתה? מה גרם ללקוחות לבחור דווקא במסעדה הזו?
- האם הדבר דומה לאיך שהדברים מתנהלים במציאות? אילו שיקולים מנחים את הלקוח במציאות?
- האם במציאות, כשאתם יושבים במסעדה, אתם מתעניינים בתנאי העבודה של המלצרים, השומר בכניסה?
- האם יצא לכם לראות נכה במסעדה שישבתם בה? האם בדקתם אם נכה יכול להכנס אליה?
- עד כמה האנשים האלה נמצאים במודעות שלנו כשאנחנו יוצאים לבלות? למה זה בכלל צריך לעניין אותנו?
- האם צריך לשנות זאת? האם לדעתכם נושא של נגישות לנכים ויחס לעובדים צריך להיות שיקול מכריע בבחירת מסעדה?
- של מי בעצם הבעיה? - מי צריך לפעול כדי להפוך את המסעדה לנגישה לנכים – הלקוחות? בעלי המסעדה? המדינה? הנכים?
- מי צריך לפעול כדי לדאוג לזכויות של העובדים – הלקוחות? בעלי המסעדה? המדינה? העובדים עצמם?
- כיצד אנחנו יכולים להשפיע ולשנות?

בסיום הדיון מספרים למשתתפים על פרויקט התו החברתי (ראה נספח)

כרטיס משימה – בעלי מסעדה

החלטתם לפתוח מסעדה. עליכם להגדיר את אופי המסעדה ודרך התנהלותה. התייחסו לקריטריונים הבאים:

1. סוג המסעדה (אוכל מהיר, בית קפה, בר, מסעדה, גלידריה, דוכן פלאפל/שאורמה וכד').
2. בשרית, חלבית, צמחונית.
3. סגנון האוכל (איטלקי, צרפתי, ישראלי, וכו')
4. מסעדה כשרה / לא כשרה
5. יקרה או עממית
6. נגישה לנכים (רמפה או מעלית, שירותי נכים, פתחים רחבים)
7. תנאי העובדים (כמה שעות עובדים ביום? כמה משמרות בשבוע? משכורת קבועה או מטיפים? משלמים החזרי נסיעות?)
8. מיקום (ברחוב ראשי, בשכונת מגורים, בתחנת דלק, מחוץ לעיר, בטבע)
9. מבנה (אזור נפרד למעשנים, ישיבה בחוץ ובפנים, חניה נוחה)

לאחר שהגדרתם את מאפייני המסעדה, רשמו אותם על גבי בריסטול/נייר עתון ותלו אותו על הקיר לידכם. בחרו שם למסעדה, כתבו על שלט ותלו גם אותו.

כרטיס משימה – לקוח

אתם רעבים. הגיע הזמן לאכול.

הגדירו מה הקריטריונים לפיהם תבחרו באיזו מסעדה לשבת:

1. סוג המסעדה (אוכל מהיר, בית קפה, בר, מסעדה, גלידריה, דוכן פלאפל/שאורמה וכד').
2. בשרית, חלבית, צמחונית.
3. סגנון האוכל (איטלקי, צרפתי, ישראלי, וכו')
4. מסעדה כשרה / לא כשרה
5. יקרה או עממית
6. נגישה לנכים (רמפה או מעלית, שירותי נכים, פתחים רחבים)
7. תנאי העובדים (כמה שעות עובדים ביום? כמה משמרות בשבוע? משכורת קבועה או מטיפים? משלמים החזרי נסיעות?)
8. מיקום (ברחוב ראשי, בשכונת מגורים, בתחנת דלק, מחוץ לעיר, בטבע)
9. מבנה (אזור נפרד למעשנים, ישיבה בחוץ ובפנים, חניה נוחה)

לאחר שהגדרתם לעצמכם את הקריטריונים, הסתובבו בין 4 המסעדות הקיימות בחדר והחליטו היכן לשבת. בכל מסעדה בה תחליטו לשבת עליכם למלא דף משוב. אם יש מסעדה מסוימת שאליה אתם לא מוכנים להכנס, ספרו לבעל המסעדה על הסיבה.

לידיעת הציבור

במסעדה זו אין מתקן לסינון עשן הטיגון והמסעדה גורמת לזיהום אויר.

לידיעת הציבור

במסעדה זו השף עושה שימוש בהרבה שמן, צבעי מאכל ושאר חומרים לא טבעיים. האוכל נראה טוב וטעים מאוד, אבל לא בריא במיוחד.

לידיעת הציבור

במסעדה זו אין הקפדה על הגיינה ונקיון במטבח.

לידיעת הציבור

במסעדה זו אוהבים את הסביבה ומפרידים זבל – אריזות הפלסטיק נאספות לחוד ונשלחות למחזור.

לידיעת הציבור

במסעדה זו מפיות השולחן עשויות מנייר ממוחזר.

לידיעת הציבור

במסעדה זו אין תפריטי ברייל – אדם עיוור לא יוכל להזמין מנה ללא עזרה.

לידיעת הציבור

מסעדה זו פתוחה עד השעות הקטנות של הלילה ועושה רעש לשכנים.

לידיעת הציבור

במסעדה זו הגדילו את שטח המסעדה בבנייה לא חוקית וללא אישורים.

לידיעת הציבור

במסעדה זו שאריות המזון שנשארות בסוף היום נארזות ונשלחות לנזקקים.

לידיעת הציבור

מסעדה זו מעסיקה אנשים עם פיגור שכלי קל כמלצרים.

לידיעת הציבור

במסעדה זו המלצרים עובדים 10 שעות רצוף בלי זמן מוגדר למנוחה ואכילה.

לידיעת הציבור

מסעדה זו נקלעה לקשיים כלכליים וכבר כמה חודשים שעובדי המטבח לא מקבלים את משכורתם בזמן.

לידיעת הציבור

בעל מסעדה זו חשוד בהטרדה מינית של אחת המלצריות.

לידיעת הציבור

נגד בעלי מסעדה זו מתנהלת חקירה בגין העלמות מס.

לידיעת הציבור

אחת לחודש מתקיים במסעדה זו אירוע התרמה למטרות חשובות.

לידיעת הציבור

במסעדה זו נבנה אזור חדש לישיבה על הבר במקום השטח שיועד לשרותי הנכים.

הסכר על התו החברתי

עמותת **במעגלי צדק** יזמה את פרויקט **התו החברתי** בדצמבר 2004. מטרתו לקבוע אמות מידה והגדרות ברורות לעסקים השומרים על כללי העסקה, זכויות עובדים ונגישות לסובלים ממוגבלויות. העמותה מעניקה "**תעודת כשרות חברתית**" הניתנת בחינם לכל בית עסק המתחייב לעמוד בקריטריונים חברתיים בסיסיים. מתנדבי העמותה, שהוכשרו למשימה, הם "משגיחי הכשרות" והם עושים ביקורות תקופתיות על עסקים שכבר מחזיקים בתו ומעודדים בתי עסק נוספים להצטרף ליוזמה.

העמותה פועלת בשני מישורים: פנייה לבתי עסק שיתחייבו לקבל על עצמם את המחויבויות המקנות את התו החברתי, ובמקביל פניה לציבור הרחב בבקשה לקנות, לבלות ולצרוך רק בבתי עסק המחזיקים בתו החברתי.

הכוח הצרכני הוא אמצעי הלחץ המופעל על בעלי העסקים, ומהווה את הערבות האמיתית להעלאת המודעות בנושא. בלי שנשתמש בכח הקניה שלנו, התו ישאר פיסת נייר על כמה קירות. כשאתם בוחרים לקנות ולבלות במקומות המחזיקים בו, ומעדיפים אותם על פני אלה שאינם, אתם גם נהנים וגם עושים מאבק חברתי. ואם אתם אוהבים לשתות קפה בבית הקפה שליד הבית, תשאלו את בעל העסק מדוע אין לו עדיין את התו החברתי (או שתזרקו מילה טובה על זה שהוא מחזיק בו. תתפלאו לגלות כמה הערות מסוג זה אפקטיביות).

כשאנחנו מתלבטים אם להפעיל את הכוח שלנו כצרכנים, אנו שאולים את עצמנו אם משהו מספיק חשוב לנו, בהתחשב במחיר שהוא דורש מאיתנו. האם אני רוצה להשקיע עוד כמה שקלים כדי לקנות שמפו שלא נוסה על בעלי חיים? האם באמת יש לי כוח להתאמץ ולחפש נעליים שלא נתפרו על ידי ילד בעולם השלישי שמקבל חמישה דולר לחודש עבודה? את ההחלטות האלה אנחנו מקבלים עבור עצמנו ובדרך כלל לא נותנים עליהם דין וחשבון. זו לא סיבה לשכוח שהחלטות יומיומיות אלה הן חשובות, ובאמת יכולות להביא לשינוי. התו החברתי מקל עלינו ועוזר לנו לקבל החלטות כצרכנים, אם הדבר מספיק חשוב לנו.

מאז שהתחיל הרעיון, הצטרפו עשרות בתי עסק ליוזמה, והם מתכבדים להחזיק בתו ולעמוד בעקרונותיו. את רשימת העסקים הנושאים בתו ניתן לראות באתר: www.tav.org.il

תעודה לדוגמא

תו חברתי

אם

און

בּוֹדָה

הַרְחִיקָהּ

וְאֵל

תִּשְׁכַּח

בְּאַהֲלֶיהָ

עוֹלָה

(אִיּוֹב י"א, י"ד)

וזאת לתעודה כי בעל בית העסק בכתובת

התחייב לשמור על כל חובותיו כלפי עובדיו, להימנע מפגיעה בכבודם, לשלם להם שכר הולם להימנע מהלנת שכרם, ולהעניק להם תנאי עבודה הולמים וראויים, הכל כמתחייב מערכיה של מורשת ישראל, חוקי מדינת ישראל, הוראות הדין, ותוך שמירה מרבית על כבוד האדם וחירותו. כמו כן מתחייב בעל המקום לאפשר נגישות לבעלי מוגבלויות כך שיוכלו לבוא בשעריו בבטחה, ללא שייפגע כבודם. מקום זה נמצא בפיקוחה של עמותת "מעגלי צדק" בכל הנוגע לכיבוד זכויות עובדיו ובעלי מוגבלויות הבאים בשעריו על פי קריטריונים המצורפים לתעודה זו. למען הסר ספק מובהר בזאת כי אין באמור לעיל כדי להוות תעודת הכשר על מזון או תכנים אחרים הנמצאים במקום העסק.

ועל כך באנו על החתום _____
 תאריך _____ בתוקף עד _____
 הרני להצהיר בזאת כי אני ממלא אחר כל התנאים לקבלת תעודה זו
 חתימת בעל העסק _____

תעודה זו היא רכוש עמותת "מעגלי צדק" ויש לה רשות ליטלה בכל עת וללא התראה מוקדמת אם בעל המקום אינו עומד בדרישות שנקבעו כתנאים מחייבים לקבלת התו החברתי